

Täysistunto

Keskiviikko 4.12.2019 klo 14.00—22.45

21. Lakialoite laiksi vammaisetuksista annetun lain muuttamisesta

Lakialoite LA 24/2019 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Esittelypuheenvuoro, aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Tanus, olkaa hyvä.

Keskustelu

22.21 **Sari Tanus kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakialoitteessa esitämme, että keliakiakorvaus palautetaan siten, että oikeus keliakiakorvaukseen olisi 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, jolla keliakia tai ihokeliakia on asianmukaisesti todettu ja sen takia on ehdottoman välttämätöntä käyttää jatkuvasti ainoastaan gluteenittomia tuotteita. Keliakiakorvaus olisi 31 euroa kuukaudessa, ja sitä voitaisiin maksaa samanaikaisesti vammaistuen tai hoitotuen kanssa. Korvauksen hakemisesta säädettäisiin erikseen.

Tässä ihan alkuvaiheessa haluaisin lausua suuret kiitokset kaikille niille kansanedustajille, jotka allekirjoittivat aloitteen. Yhteensä tässä on 67 allekirjoitusta. Iso kiitos siitä.

Keliakia on vakava perinnöllinen autoimmuunisairaus, jonka ainoana hoitona on elinikäinen ehdottoman tarkka gluteeniton erityisruokavalio. Jo hyvin pienet määrät gluteenia ruokavaliossa riittävät käynnistämään ohutsuolta vaurioittavan reaktion ja vaarantamaan keliakiapotilaan terveyden. Hoitamaton tai huonosti hoidettu keliakia lisää riskiä sairastua moniin muihin vakaviin sairauksiin, kuten esimerkiksi osteoporoosiin, anemiaan, masennukseen tai suoliston syöpään. Hoitamaton keliakia aiheuttaa monenlaisten vatsavaivojen lisäksi myös esimerkiksi lapsettomuutta, hermosto-oireita, nivelsairauksia ja lapsilla kasvohäiriöitä tai murrosiän viivästyistä.

Hallitus poisti vuoden 2016 alusta keliakiakorvauksen, jota keliakiaa sairastavat olivat voineet hakea vuodesta 2002 lähtien gluteenittomasta ruokavaliosta aiheutuvien merkittävien lisäkustannusten kattamiseksi. Vuoden 2015 lopussa ruokavaliokorvauksen saajia oli Kelan tilaston mukaan 34 520. Arvion mukaan tänä vuonna, eli vuonna 2019, olisi 38 500 keliakiaa sairastavaa henkilöä, joilla sairaus on asianmukaisesti diagnosoitu. Keliakiaan voidaan todeta mittaamalla verestä keliakian vasta-aineet, tutkimalla koepala ohutsuolesta tai vastaavasti ihokeliakiassa tutkimalla koepala iholta.

Vuoden 2017 hintaselvityksen mukaan keliakian hoidon kustannukset ovat noin 62 euroa kuukaudessa eli 744 euroa vuodessa. Keliakia on siis autoimmuunisairaus. Useisiin autoimmuunisairauksiin on käytössä lääkehoito, ja yhteiskunta tukee niiden hoitoa lääkkei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2019 vp

den erityiskorvauksella 65- tai 100-prosenttisesti. Keliakikon lääkkeenä toimii gluteeniton ruokavalio, minkä vuoksi se tulee rinnastaa lääkärin määräämään läikehoitoon ja keliakikoiden ruokavaliosta tulevat lisäkustannukset tulee rinnastaa muiden vaikeiden ja pitkäaikaisten sairauksien lääkekorvauksiin.

Keliakia on myös perinnöllinen tauti, mistä johtuen keliakiakorvauksen merkitys sairauksen hoitamisen kannalta korostuu erityisesti lapsiperheissä. Lapsiperheiden ohella keliakiakorvauksen erittäin tärkeä merkitys korostuu erityisesti pienituloisten, opiskelijoiden, työttömien ja eläkeläisten, kohdalla. Huomioitavaa on myös, että hoitamattomasta tai huonosti hoidetusta keliakiasta aiheutuneet lisäsairaudet aiheuttavat yhteiskunnalle merkittäviä lisäkustannuksia lääkärikäynteinä, tutkimuskuluina, lääkekorvauksina ja sairauspoissaoloina.

Tänä vuonna, itse asiassa aivan hiljakkoin, valmistui uusi, tuorein hintaselvitys, ja se osoitti, että gluteenittomien tuotteiden hinnat ovat tulleet hieman alaspäin mutta edelleenkin gluteeniton ruokavalio aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia yli 700 euroa vuodessa, siis lähes 60 euroa lisäkustannuksia kuukausittain. Se on erittäin merkittävä summa, varsinkin kun ajattelemme pienituloisia, niin opiskelijoita kuin eläkeläisiä, tai niitä perheitä, joissa on useampia keliakikkoja. Haluaisin tässä vaiheessa muistuttaa, että se tarkoittaa 15:tä miljoonaa euroa vuodessa valtion varoja. Jos sitä verrataan niihin mahdollisiin lisäsairauksiin, joita keliakia hoitamattomana tai huonosti hoidettuna aiheuttaa, niin se on varsin pieni summa satsattavaksi keliakiakorvaukseen.

Peräänkuuluttaisin myös sitä, että on vaalilupauksen lunastamisen aika, sillä nyt hallituksessa olevista puolueista ennen eduskuntavaaleja sosiaalidemokraatit, RKP, vasemmistoliitto ja vihreät puolsivat selkeästi keliakiakorvauksen palauttamista, ja se olikin tietojemme mukaan aivan viimeiseen iltaan asti hallitusohjelmassa, mutta jotakin tapahtui, ja viimeisenä iltana se keliakiakorvauksen palautus muuttui kirjaukseksi ”keliakiakorvauksen tarpeellisuus tulee selvittää”, ja tällainen merkintä siellä hallitusohjelmassa on. Tietojemme mukaan jollakin tapaa tämä selvitys on aloitettu, mutta missä vaiheessa se on tai missä vaiheessa se valmistuu, siitä ei ole tietoa. Sanoisinkin nyt ja vetoaisin siihen, että 67 kansanedustajaa on allekirjoittanut tämän lakialoitteen ja todellakin monet puolueet sitä kannattivat ennen eduskuntavaaleja. Sen lisäksi meillä kristillisdemokraateilla, kokoomuksella ja perussuomalaisilla on keliakiakorvaus myös vaihtoehtobudjetissamme. Ja niin kuin sanottu, monet, monet keliakikot ympäri Suomenmaata odottavat tämän keliakiakorvauksen palauttamista. Jos ajattelemme, että ylimääräisiä kustannuksia tulee yli 700 euroa vuodessa, summa on todella suuri varsinkin pienituloisille, ja jokaisen keliakiaa sairastavan tulisi voida huolehtia terveydestään ja hoitaa sairauttaan sen vaatimalla tarkkuudella, eivätkä perheen tulot saa siihen vaikuttaa.

Näin ollen vetoankin näin joulun alla: rahat ovat monissa perheissä tiukoilla ja tietysti meillä yhteiskunnassakin, mutta tämä satsaus on varmasti sellainen, mikä lievittää sitä inhimillistä ahdistusta ja kärsimystä, edesauttaa tämän sairauden hoidossa, ja meillä yhteiskunnassa se on varsin pieni satsaus. Eli vetoan, että tämä keliakiakorvaus saataisiin mahdollisimman pian palautettua. — Kiitos.

22.29 Jari Koskela ps: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Tanuksen lakialoitetta. Tämä on hyvä asia. En ole ihan varma, olenko itse allekirjoittanut sen, mutta keliakikkojen asialla olemme myöskin me perussuomalaiset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2019 vp

Me tiedämme, että keliakia on parantumaton sairaus, jonka hoitomuotona on erityisruokavalion noudattaminen, ja erityisruokavaliosta aiheutuu keliakikolle huomattavat lisäkustannukset, joita yhteiskunta on aiemmin korvannut, mutta nyt tällä hetkellä tätä korvausta ei ole, ja mekin olemme omaan vaihtoehtobudjettiimme lisänneet 2 miljoonaa, mutta se on kyllä tosin liian vähän. Sillä tavalla edustaja Tanuksen kanssa kuljemme samoilla linjoilla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystoimikuntaan.